

OVISIŠKA
KNJIŽNICA
V CELJU

Celje - SKLADIŠČE
D-Per

III 19/1974

1119741354, 10/12

COBISS *

OSREDNJA KU. CELJE

merx Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA

LETO X. ŠT. 10 — 12 CELJE, DECEMBER 1974

Z novimi obveznostmi v 1975. leto

Ko se leto steka mrzlično ugotavljamo, katere sprejete naloge smo in nismo izvršili. Breme, ki smo si ga naložili, je bilo pretežko. Sprizniti se moramo z dejstvom, da nismo uspeli na različnih področjih našega dela uresničiti sprejete zadolžitve tako gospodarskega kot družbeno političnega značaja.

Leto 1974 bo zapisano v zgodovini delavskega gibanja še posebno pa našega naroda z velikimi črkami. V tem letu se je začela dejansko uresničevati edinstvena ustava na svetu, ki daje neposrednemu proizvajalcu — delavcu pravico dela z družbenimi sredstvi in da z njimi zadovoljuje svoje osebne in družbene potrebe ter odloča o svojem delu, o pogojih dela in uspehu dela.

Tudi mi smo prispevali svoj delež k uresničevanju ustave. Delavci 13 TOZD in delovne skupnosti skupnih služb postopoma prevzemajo usodo svoje in družbene bodočnosti v svoje roke.

Ob težnjah, da bi se ustavna določila hitreje uresničevala in da bi lahko tudi naš delavec enakopravno z drugimi delavci v proizvodnji odločneje sodeloval v krepitvi lastne in družbene materialne baze, se srečujemo pri svojem delu z izrednimi težavami, ki so posledica nedodelanega sistema oblikovanja cen. Ta problem postaja tako pereč in sili trgovino na debelo in drobno z živili na rob uspešnosti posiovanja.

Kljub vsem težavam lahko zabeležimo, da bomo v 1794. letu dosegli približno 1 milijardo 450 milijonov din proizvodnje in blagovnega prometa, ostanek dohodka in amortizacije nad predpisano stopnjo bo znašal približno 35 milijonov, povprečni osebni dohodek na zaposlenega bo dosežen približno 2.600,00 din. Število zaposlenih bo presegalo 2250 in 350 učencev v gospodarstvu.

Če lahko dosežene rezultate v 1974. letu ocenimo kot dobre, potem je to odraz prizadevanja članov našega kolektiva.

Naloge in dolžnosti, ki nas čakajo v letu 1975 so izredno zahtevne in obsežne. Ne dvomim, da ne bi bili sposobni mobilizirati vse sile in uspešno prebroditi še eno naporno leto.

Vsem članom kolektiva se za

uspešno sodelovanje zahvaljujem in ob prehodu v novo 1975. leto želim zdravja in obilo zadovoljstva ter delovnih uspehov.

Generalni direktor:
Franc Petauer

Družbeno politične organizacije in organi upravljanja želijo vsem članom delovne skupnosti in njihovim svojcem zdravja in obilo delovnih uspehov v 1975. letu

Uveljavljanje nove ustave

Naša nova ustava med drugim tudi predpostavlja, da je temeljna organizacija združenega dela notranje tako družbeno ekonomsko zasnovana, da omogoča delavcem opravljati vlogo nosilca samoupravljanja v družbeni reprodukciji in v družbi. Tako ustava izhaja od tega, da mora temeljna organizacija združenega dela nuditi tako družbeno ekonomsko podlago, ki bo omogočala delavcem v njej, da bodo uspešno opravljali funkcijo družbenega nosilca družbene reprodukcije in urejevali vse odnose, ki na tej podlagi nastanejo v združenem delu na vseh ravneh njegove delovne, proizvodne ali poslovne organiziranosti ali v družbi. Tako je navedeno ustavno izhodišče široka materialna možnost in nova družbenoekonomska in politična spodbuda za korenito preobrazbo pri izpopolnjevanju socialističnega samoupravljanja, spreminjanja odnosov med ljudmi in ne nazadnje spreminjanje ljudi samih. Na kratko torej lahko rečemo, da smo v sredi pomembnega obdobja revolucionarnega spreminjanja družbenoekonomskih odnosov v naši družbi.

Posebna komisija Občinske konference ZKS je v vseh organizacijah združenega dela občine Celje pred kratkim izvedla razgovore z delavci v neposredni proizvodnji in z nekaterimi vodstvenimi in vodilnimi delavci z namenom, da bi ugotovili, do kam so se uveljavile spremembe, ki jih narekujejo nova ustavna razmerja, še posebej zato, da bi organizirano in skupno zasnovali akcije, s katerimi bi bili neizprosni boj za uveljavljanje novih ustavnih odnosov proti vsem in vsakomur, ki bi hoteli zavesti uresničevanje ustavnih določil.

Razgovori v organizacijah združenega dela so bili vodeni po naslednjih področjih:

1. samoupravna organiziranost v OZD,
2. spremenjena vloga in položaj delavcev v združenem delu,
3. delovanje delegacij in delegatov, obveščanje in izobraževanje,
4. delovanje samoupravne delavske kontrole,
5. vloga družbeno političnih organizacij.

Analiza razgovorov po navedenih področjih je dokaj obsežna in vsestranska in služi kot bogato gradivo za delo družbeno političnih organizacij. Na tem mestu pa bi prikazali le nekatere splošne ugotovitve.

1. Samoupravna organiziranost v OZD: razveseljivo je dejstvo, da je skoraj soglasno mnenje vseh delavcev, da je s samoupravno organiziranostjo skladno z določili usta-

ve napravljen ogromen korak naprej in predvsem v opredeljevanju vloge in položaja delavca v združenem delu ter da delavci v tako zastavljeni samoupravni organiziranosti čutijo svobodo iniciative in akcije. Pri tem pa so bile izražene tudi določene deviacije, ki niso skladne z zahtevami ustave. Tako se pogosto pojavljajo mnenja, da je delavski svet TOZD najvišji organ upravljanja, ki odloča o bistvenih vprašanjih v TOZD; dalje, da zbor delavcev vedno bolj pridobiva osrednje mesto v odločanju o najpomembnejših vprašanjih, vendar delavci menijo, da ima zbor delavcev premajhne pristojnosti. Delavci tudi zatrjujejo, da še obstoja nezadostna informiranost in nepopolno izdelan sistem obveščanja, da je usposabljanje in izobraževanje delavcev za samoupravljanje premajhno in da je slaba pripravljenost gradiva, (ki je nerazumljivo obširno za obravnavo na zboru delavcev) vzrok nezanimanja in pasivnosti delavcev za udeležbo v samoupravnem spremljanju pomembnih odločitev.

Navedenim ugotovitvam, ki so jih izpostavili delavci, bomo morali v prihodnje posvetiti posebno pozornost in zaustaviti akcijo misli in dejanj s ciljem učinkovitosti.

2. Spremenjena vloga in položaj delavcev v združenem delu: splošno je ugotovljeno, da so v fazi uveljavljanja novih ustavnih razmerij, določenih v samoupravnih splošnih aktih, delavci mnogo bolj zainteresirani in še posebej angažirani, vendar se čuti nesigurnost, katere vzrok tiči v nenadnem prenosu pristojnosti odločanja tja kamor sodi — na zbor delovnih ljudi. Vendar pa delavci še niso v celoti dojeli pomembnost novih razmerij, v katerih ni podrejenosti in nadrejenosti, še posebej pa niso dojeli, da delavski svet ni več najvišji organ upravljanja, ampak je ravno delavec, ki združuje delo z drugimi delavci, osrednja in temeljna točka, kjer se stekajo tudi pristojnosti odločanja o vseh pomembnih vprašanjih dela in življenja v temeljni organizaciji združenega dela. Ugotovljeno je, da se je položaj delavca v procesu samoupravnega odločanja bistveno in kvalitetno spremenil in to: delavci se vključujejo v samoupravno odločanje predvsem v postopku spreminjanja odločitev; na zborih delavcev so obravnavali letne in srednjeročne plane; vpliv vodstvenih in vodilnih delavcev pri sprejemanju samoupravnih odločitev je normalen, skupne službe se vključujejo le kot strokovno telo za izdelavo posameznih predlogov; mnenje delavcev

pri sprejemanju samoupravnih odločitev se bolj upošteva kot prej; delavec je praviloma vabljen na sejo samoupravnih organov, ko se odloča o njegovi pravici. Kljub temu pa še nekateri delavci izražajo mnenje, da oblikovanje in izvajanje odločitev še pogosto ostaja v ožjih krogih vodilnih delavcev, čeprav se njihov položaj bistveno spreminja. Še posebej ni izdelana vloga skupnih služb, ki še vedno ne delujejo dovolj kvalitetno zaradi pomanjkanja kadra. Samoupravnost odločanja, kljub formalno pravni ureditvi še v okviru TOZD ni urejena, saj še TOZD nima materialne osnove samoupravljanja.

3. Delovanje delegacij in delegatov, obveščanje in izobraževanje: splošno je ugotovljeno, da je delegatski sistem sicer zaživel navzven, izven delovne organizacije, da so delavci seznanjeni z osnovnimi cilji delegatskih razmerij, da pa ta razmerja navznoter še niso dala rezultatov, ki jih delavci pričakujejo. Povezava delegatov z delavci se po kaže največkrat le v ozki sredini, kjer delegat dela. Zelo pomanjkljivo je obveščanje delavcev o stališčih delegacij, še bolj pa povratna pot obveščanja o sprejetih sklepih pa čeprav se je sistem obveščanja izredno razširil in uveljavil od internih glasil do informacij na oglasnih deskah in v okrožnicah. Delavci tudi pogrešajo izobraževanje, ki je osnova za učinkovitejšo uveljavljanje delavca kot nosilca pomembnih funkcij v procesu samoupravljanja.

Iz navedenega lahko ugotovimo, da se delegatska razmerja pojavljajo kot najbolj pereč problem, katere rešitve se je lotiti celovito in učinkovito. V sistemu obveščanja bo potrebno razvijati kar največ neposrednih kontaktov in neposrednih razprav, živi besedi pa dati posebno mesto. V pogledu izobraževanja pa bo treba zastaviti še bolj kvalitetno in vsebinsko prilagojeno izobraževanje zlasti zahtevam, možnostim in potrebam delavcev.

4. Samoupravna delavska kontrola: na področju samoupravne delavske kontrole so uspehi zelo majhni, ker ta kontrola kljub formalni postavitvi še ni zaživila. Nekateri delavci ugotavljajo, da je neaktivnost komisije samoupravne delavske kontrole v nepoznavanju nalog in v neangažiranosti članov komisije. Delavci so tudi pričakovali od organov delavske kontrole večjo angažiranost, predvsem pa mnogo večjih rezultatov, kot pa so jih v tem obdobju dosegli. Brez dvoma pa

da so komisije delavske kontrole v nekaterih TOZD pri razčiščevanju posameznih problemov že dosegle določene uspehe. Izkušnje teh komisij pa naj bodo napotilo za aktiviranje ostalih neaktivnih komisij.

5. Vloga družbenopolitičnih organizacij: družbenopolitične organizacije so pri vsebinskem uveljavljanju ustave in novih odnosov, ki jih leta zahteva, storile mnogo za kvaliteten premik zlasti v ospredju in usposabljanju delovnih ljudi. Čeprav niso bile izkoriščene vse možnosti za realizacijo revolucionarne vloge in postavljenih nalog, bodo morale družbenopolitične organizacije še bolj zavzeto realizirati svojo revolucionarno poklicanost in odgovornost biti nosilec spremembe družbeni skupnosti.

6. Zaključek: kljub kratkemu prikazu pozitivnih in negativnih dejstev v dosedanjem uveljavljanju ustavnih določil pa lahko ugotovimo, da akcija Zveze komunistov v prihodnjem obdobju temelji predvsem

na naslednjih nalogah:

- a) v nobeni fazi združevanja dela in sredstev delavec ne more biti objekt, s katerim se lahko manipulira, temveč subjekt, ki z lastnim in neposrednim angažiranjem dokazuje sebi in drugim svoj položaj v združenem delu po načelih vzajemnosti in solidarnosti;
- b) da se temeljna organizacija združenega dela kot temeljna oblika združevanja dela in sredstev uveljavi kot pravilo ter, da jo delavci skladno s sklepi VII. kongresa ZKS organizirajo na vseh področjih, kjer je to mogoče;
- c) da se Zveza komunistov kot vodilna družbenopolitična sila v vsemu sredstvu bori za tak položaj delovnega človeka v družbeni reprodukciji, da bo njegov položaj enakovreden vloženemu delu in naporom za doseg skupnih ciljev pri uresničevanju ustavnih zahtev,
- č) da se v čimkrajšem času uveljavljajo organi samoupravne delavske kontrole kot nosilci nadzora

delavcev nad vsemi oblikami združenega dela in sredstev ter da rezultati njihovega dela služijo delavcem neposredno za doseg njihovega družbeno ekonomskega in družbenopolitičnega položaja,

- d) da se sistemu obveščanja v OZD posveti posebna skrb in najdejo takšne oblike, ki bodo čimbolj neposredno služile potrebam in zahtevam delovnih ljudi pri njihovem popolnem in objektivnem obveščanju in izobraževanju,
- e) da postane izobraževanje in usposabljanje delovnih ljudi ena temeljnih nalog vseh naprednih socialističnih samoupravnih sil, zlasti Zveze komunistov s tem da težimo k takšnim oblikam in metodam izobraževanja, ki bodo najuspešnejše in najracionalnejše,
- f) da bomo takoj reagirali na vse pojave izkrivljenja, saj je učinkovita akcija podlaga uspešnega dela in pozitivnih rezultatov dela in vseh naprednih socialističnih sil.

— S —

Položaj trgovine na debelo in drobno z živili v primerjavi s trgovino na debelo in drobno SR Slovenije in gospodarstvom SR Slovenije

Položaj trgovine na debelo in drobno z živili se iz leta v leto in celo iz tromesečja v tromesečje poslabšuje in dosega v zadnjem času kritično točko.

S predpisi o zamrznitvi cen oziroma razlike v ceni, ki so stopili v veljavo 26. 11. 1971 in ki bi naj predstavljali izhodišče za urejanje razmerij med proizvodnjo in blagovnim prometom, se niso zamrznile samo cene, ampak tudi enak izhodiščni položaj posameznih dejavnosti. Trgovina na debelo in drobno z živili je bila že vsa po vojna leta pod posebnim družbenim nadzorom in je zamrznitev cen in razlik v cenah pustila največ posledic prav v tej dejavnosti. Razlike v cenah za osnovna živila že ob začetku zamrznitve niso pokrivala prodajnih stroškov in so se večji prodajni stroški kompenzirali z višjimi razlikami v ceni pri luksuznem in industrijsko-tehničnem blagu. Porast cen artiklom, ki so imeli določene višje razlike v ceni je bil izredno hiter, kar je posledično povzročilo, da zamrznjene razlike v ceni niti pri teh artiklih ne pokriva-

jo več nenehno naraščajočih prodajnih stroškov, ki znašajo v:

- trgovini na debelo z živili 7 — 9 % na nabavno ceno blaga in v
- trgovini na drobno z živili 15 — 17 % na nabavno ceno blaga.

Dogaja se da so »luksuzni artikli« prišli skoraj v enak položaj, kot drugi »socialni artikli« (osnovno

prehrambeno blago). Od zamrznitve cen oziroma razlike v ceni stroški nenehno naraščajo in to predvsem tisti, na katere delavci v trgovini nimajo prav nobenega vpliva.

Na podlagi uradnega lista SFRJ št. 39/74 je republiški organ za cene v skladu z obstoječimi predpisi omogočil, da se je razlika v ceni pri osnovnem prehranbenem blagu v trgovini na drobno z živili delno uredila. S spremembo proizvodnih cen za sladkor in jedilno olje (Ur. list SFRJ št. 61/74) pa je položaj glede razlike v ceni skoraj enak, kot je bil pred vskladitvijo razlike v ceni za osnovne prehrabene proizvode:

Ni namen te razprave pavšalno kritizirati obstoječe pozitivne predpise, temveč pokazati, kakšen je dejanski položaj trgovine z živili, predvsem iz vidika različnega položaja delavca, ki je odvisen od tega, v kateri dejavnosti je zaposlen. Znano je, da zaradi neugodnega položaja delavca, ki je odvisen od te posebnosti v trgovini z živili nastopa izredno močna fluktuacija delovne sile, ki neposredno poleg splošnih negativnih učinkov povzroča zelo visoke stroške te dejavnosti. Šolanje delavcev v trgovini traja 3 leta in vse stroške nosijo organizacije združenega dela, ki štipendirajo bodoče delavce. Osebnih dohodki kvalificiranih trgovskih delavcev v trgovini z živili na debelo in drobno nasploh, so mnogo nižji od osebnih dohodkov kvalificiranih delavcev v proizvodnji in drugi gospodarski in negospodarski sferi. Delavci v trgovini so nasploh bolj izpostavljeni družbeni in osebni kritiki. Bližnja

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

preteklost je v mnogočem potrdila, da ni bila trgovina povzročitelj pretiranega povišanja maloprodajnih cen raznega prehranbeno industrijskega blaga, kot se je to očitalo trgovini. Obdobje zamrznitve cen in razlike v ceni je nesporno pokazalo, da so vzroki za tako hitro rast cen drugje in da je trgovina k tej bujni rasti prispevala le 2 — 4 %. Zavedamo se, da ima tudi trgovina v svojih vrstah organizacije in posameznike, ki so s svojim delom povzročali odklone od smeri naše družbene ureditve. Bodimo toliko močni in načelni in povejmo katere so tiste organizacije in osebnosti, ki ne sodijo v vrste trgovskih organizacij in delavcev, ki s svojim delom negirajo samoupraven socialistični družbeni red.

Prisotni so problemi, ki izhajajo iz osebne materialne odgovornosti, deljenega delovnega časa, sobotnega dela ter dela daljšega od 42. urnega delovnega tedna. Za izboljšanje delovnih pogojev in povečanje osebnih dohodkov delavcev v trgovini so potrebna velika sredstva, ki jih pa glede na obstoječe predpise o oblikovanju cen in marž odnosno razlike v ceni žal ni mogoče formirati.

Da bi trenutni položaj trgovine z živili v primerjavi z celotno trgovino na debelo in drobno v SR Sloveniji in gospodarstvu v SR nekoliko tudi okvanticirali povzema-

mo podatke iz periodičnih obračunov objavljenih po Službi družbenega knjigovodstva SR Slovenije po stanju per 30. junij 1974 v primerjavi z istim obdobjem leta 1973 in sicer za šifre dejavnosti:

- a) 61210 — trgovina na debelo z živili,
- b) 61110 — trgovina na drobno z živili,
- c) 61200 — celotna trgovina na debelo,
- d) 61100 — celotna trgovina na drobno,
- e) 1 — 8 področje gospodarstva SR Slovenije.

Izbrani vzorec za primerjavo sicer ne bo prikazal stanja celotne trgovine na debelo in na drobno z živili SR Slovenije, ker so podatki za dobršen del te dejavnosti dejansko zajeti tudi v drugih šifrah dejavnosti glede na to, kako so sestavljene po principu pretežnosti posamezne organizacije, za katere se objavljajo podatki o poslovnem uspehu v publikaciji SDK SR Slovenije. Ne glede na to pa je mogoče z delom primerjavo kvantificirati stanje in položaj trgovine na debelo in drobno z živili.

Podatki, ki jih uporabljamo za to dejavnost zajemajo organizacije združenega dela s skupaj 15.104 zaposlenimi (v trgovini na debelo 11.897 in v trgovini na drobno 3.207 in 53.219 zaposlenimi v celotni trgovini na debelo in drobno v SR Sloveniji).

Nekaj važnejših podatkov in indeksov:

Elementi	Trg. z živili na		Celotna trg. na		Gospodarst. SR Slovenije
	debelo	debelo	drobno	drobno	
1					
Celotni dohodek	126	117	140	150	143
Dohodek	125	114	136	136	138
Korigiran dohodek	120	113	134	135	138
Ostanek dohodka	85	98	150	124	143
Korigiran ostanek dohodka	85	95	139	123	140
AM nad predpis. stopnjo	81	80	99	118	132
Osební dohodek brutto	124	116	123	127	128
Osební dohodek netto	134	120	127	128	130
Št. zaposl. po urah	102	102	102	103	105
Povpr. OD po urah 1973 din	1819,74	1851,60	199,38	1981,80	1970,62
Povpr. OD po urah 1974 din	2386,41	2162,63	2497,04	2463,81	2442,45
Raz. povišanje OD po urah	566,67	311,03	500,66	487,01	471,83
Kor. ost. doh. v kor. doh. 73	22,23	24,47	29,01	32,13	29,07
Kor. ost. doh. v kor. doh. 74	15,37	20,64	30,10	29,25	29,59
Indeks udeležbe korig. ost. dohodka v korig. dohodku	69	84	104	91	102

OPOMBA: S korigiranim dohodkom in ostankom dohodka je mišljen dohodek oziroma ostanek dohodka povečan za amortizacijo nad predpisanimi stopnjami.

Iz pregleda je razvidno, da so vsi indeksi in drugi podatki prikazani za trgovino na debelo in drobno z živili mnogo manj ugodni kot za celotno trgovino na debelo in drobno in gospodarstvo SR Slovenije.

Zaradi prisotnosti inflacije se

mного hitreje povečujejo nakupi živil, posebno pa tistih, ki spadajo v skupino »luksuznega blaga«. Posledica takšne spremembe strukture prodaje blaga se odraža tudi v razliki v ceni, dohodku in ostanku dohodka trgovine z živili.

Primerjava indeksov korigirane ostanka dohodka kaže, da trgovina z živili ni dosegla niti lanske ravni, ki pa je bila že tako daleč pod normalno. Trgovina z živili na drobno zaostaja za celotno trgovino

na drobno za 28 indeksnih poenov in trgovina na debelo z živili pa zaostaja za celotno trgovino na debelo za celih 56 indeksnih poenov, ker udeležba ostanka dohodka v dohodku z upoštevanjem korektur za amortizacijo nad predpisano stopnjo najhitreje opada prav v trgovini z živili, saj znaša v trgovini na debelo z živili le 69, v trgovini na drobno z živili 84, v celotni trgovini na debelo 104, v celotni trgovini na drobno 91 in v gospodarstvu SR Slovenije 102.

Korigiran ostanek dohodka je v učežbi dohodka padel v trgovini na debelo z živili že na 15,37 in v trgovini na drobno z živili na 20,64 kar onemogoča formiranje potrebnih sredstev za pokritje povečanih zalog, posebno drastično se to odraža v trgovini na debelo z živili, zato o reprodukcijski sposobnosti trgovine z živili sploh ni več govora.

Da ne omenjamo potrebe po izgradnji skladišč za prehranbeno blago in trgovine osnovne preskrbe v novonastajajočih stanovanjskih naseljih, potem je vprašanje reprodukcijske sposobnosti trgovine z živili toliko bolj pereče. Potrebno je pripomniti, da so se ta ramerja v tretjem in četrtem tromesečju še poslabšala, med tem ko vrednost zaloga zaradi zvišanja cen vrtoglavo naraščajo.

Po analizi za prvih šest mesecev so se zaloge v trgovini na debelo z živili povečale za 176.557.000,— din in v trgovini na drobno z živili za 26.741.000,— din, med tem ko je znašal celotni ostanek dohodka od katerega pa je potrebno odšteti še skupne porabe in druge obveznosti sredstva za rezervni sklad, sklad v trgovini na debelo z živili le 34.864.000,— din in v trgovini na drobno z živili ustvarjeno le 15.947.000,— din ostanka dohodka.

Če bi lahko uporabili ves ostanek dohodka prvega polletja 1974 samo za pokritje povečanih zalog blaga, kar je pa glede na predpisano delitev nemogoče, bi krili v trgovini na debelo z živili le cca 20 procentov in v trgovini na drobno z živili le 60 odstotkov povečanja zaloga blaga. Ker v drugem polletju 1974 ne moremo pričakovati izboljšanja, ampak nasprotno poslabšanje predvsem zaradi znatnega povišanja prodajnih cen osnovnega prehranbenega blaga in nenehnega povečanja materialnih stroškov, zakonskih in pogodbenih obveznosti t. j. predvsem tistih kategorij stroškov na katere trgovski delavec nima vpliva. Zaradi navedenih dejstev je že sedaj jasno, da trgovina z živili pa tudi drugo gospodarstvo iz lastnih sredstev ne bo v stanju kriti povečanih zalog. To pomeni, da bo večina organizacij združenega dela investicijsko nesposobna, kar bo ime-

lo daljnosežne posledice tako za trgovino kot proizvodnjo in gospodarstvo nasploh, če se zavedamo, da je trgovina znotraj proizvodnega procesa.

Trgovini z živili ne gre in ni nikoli šlo za megalomanske investicijske ambicije, ampak nasprotno za vsklajeno rast in posodobljanje skladiščnih in prodajnih kapacitet. Po analizah dejanske kapacitete trgovine z živili daleč zaostajajo za potrebami, kar je pa še slabše, tudi niso enakomerno lokacijsko porazdeljene. Dokaj dobro je rešena preskrba prebivalstva z živili v večjih potrošniških centrih, medtem ko to ni slučaj na periferiji mest in podeželju. Investicije za pridobitev obstoječih prodajnih površin so za živilsko stroko mnogo višje kot za druge stroke. V primeru živil gre za zahtevno in drago opremo. Dobršen del živil mora biti v času skladiščenja, transporta in manipulacije hlajeno, kar zahteva sorazmerno visoke vložke v hadilno opremo in primerno ureditev prodajnih površin. Po grobi oceni je razmerje potrebnega investicijskega vložka za pridobitev skladiščnih in prodajnih enot v živilski stroki za skoraj 90 % višji, kot v drugih strokah. Če to ugotovitev povežemo z reproduktivno sposobnostjo ugotovimo, da v trgovini z živili z istim investicijskim vložkom pridobimo za 45 % manj prodajnih ali skladiščnih površin in da nadalje na neenakih (vrednostno) prodajnih površinah dosegamo v živilski stroki skoraj za polovico manjšo prodajo po vrednosti kot v drugih strokah.

Nadaljnje razčlenjevanje tega problema ni potrebno, ker že iz nanizanih podatkov lahko zaključimo, da bi morala biti reproduktivna sposobnost trgovine z živili glede na te specifičnosti najmanj enake, če že ne višje kot v drugih trgovskih strokah.

S samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov za trgovino SR Slovenije so določena enaka merila ne glede na dejavnost razen minimalne akumulacije in preračunskega faktorja za skupino živil. Ker so za formiranje osebnih dohodkov važni elementi dohodkov, amortizacije nad predpisanimi stopnjami in porast le teh je jasno, da ob niski akumulativnosti živilske trgovine, ki pa ni rezultat vzrokov slabega dela, temveč predpisov in neenakega vrednotenja dela, zato osebni dohodki v trgovini z živili nujno nazadujejo. Povprečni osebni dohodek je tako znašal v trgovini na debelo z živili 2.386,41 din in v trgovini na drobno z živili 2.162,63 din oziroma je bil v trgovini na debelo z živili povečan za 566,67 din in v trgovini na drobno z živili za 311,03 din, med tem ko je povprečni osebni dohodek v gospodarstvu SR Slovenije znašal 2.442,45 din oziroma je

bil povečan za 471,83 din. Tendenca povečanja razlike med trgovino na drobno z živili z ostalo trgovino in gospodarstvom SR Slovenije je še nadalje prisotna in se razpon celo veča.

Nanizana dejstva zgovorno potrjujejo, da v našem gospodarskem sistemu nekaj ni v redu. Nepriznavanje potrebe po ustvarjanju toliko dohodka kolikor je potrebno za pokrivanje vseh stroškov, zakonskih in pogodbenih obveznosti ter družbeno potrebne akumulacije za razširjeno reprodukcijo v trgovini na debelo in drobno z živili bo imelo dolgoročne posledice tako v razvoju blagovnega prometa kot v celotnem proizvodno-menjalnem procesu in ne nazadnje formiranje temeljnih organizacij združenega dela in samoupravljanje pogojuje delovanje ekonomskih zakonitosti tudi v tržno-planski družbenoekonomski ureditvi.

Delavci v trgovini in posebno v trgovini z živili želijo, da se njihovo delo pravično vrednoti in da se vspostavijo pogoji enakopravnosti v združenem delu.

Dosedanje izkušnje pri delu delegacij

Namen članka ni razglabljanje o samem delegatskem sistemu, ampak le prikaz bralecju kaj je bilo storjenega v letošnjem letu na tem področju. Nekaj dragocenih izkušenj že imamo, želimo pa pokazati na vrzeli, ki so še vedno pristopne in jih bo potrebno v nadaljnjem delu premoistiti. Naj mi bo oproščeno, če bom kritičen in se bo kdo našel v tekstu kot neaktiven, sicer neimenuvan, kritika je le dobronamerna. Vsak začetek je težak, še posebno, če gre za tako korenite spremembe v naših družbenih odnosih, začetno »tremo« smo uspešno prebrodili kolikor pa se bodo pri nadaljnjem delu pojavljala odstopanja in neresnosti pri delu, bo potrebna ostrejša kritika, vendar ne anonimna. Delovna sredina iz katere izhaja delegat, ki mu je zaupala delegatsko funkcijo, bo tako obveščena, kakšen nedelaven tovariš jo zastopa.

Vemo, da lahko uvrstimo uvajanje delegacij in delegatskih odnosov pri odločanju med najpomembnej-

Za razrešitev nakopičenih problemov v trgovini in posebno v trgovini z živili bi bilo potrebno urediti naslednje:

- prenehati s pavšalno kritiko na trgovino, potrebno kritiko pa konkretizirati
- zagotoviti obveščanje javnosti o dejanskem položaju trgovine s posebnim povdankom na trgovino z živili
- pospešiti ustvarjanje pogojev za dogovarjanje med proizvodnjo in blagovnim prometom na podlagi ustavnih načel delitve skupaj ostvarjenega dohodka po kriterijih vložnega dela in sredstev
- priznati dejanske stroške v procesu menjave blaga od proizvajalca do končnega potrošnika in potrebno akumulacijo sredstev za nujno reprodukcijo in osposobitev trgovine za uspešno opravljanje njene naloge v proizvodno-menjalnem procesu
- preiti iz enostranskih, neobjektivnih in negospodarskih administrativnih ukrepov na proučeno in predhodno analizirano ekonomsko ukrepanje
- z fiskalnimi ukrepi, če ni mogoče trenutno najti ustrežnejših, onemogočiti neupravičeno navijanje cen in dobičkarstvu v katerikoli dejavnosti ali panogi se ta pojavlja.

Ne glede na nanizane težave in probleme s katerimi se vsak dan srečujemo delavci v trgovini, smo sprejeli uresničevanje USTAVE z vso resnostjo in zagotavljamo, da jo bomo tudi uresničili.

še novosti naše nove ustave, ki bodo temeljnito vplivale na razvoj posameznika kot družbe. Delegacije v zboru združenega dela pri Sob smo v posameznih TOZD volili marca letos. Zbor ZD ima le 80 delegatskih mest zato so se morale delegacije večih TOZD po posebnem sporazumu združiti v konferenco delegacij, ki zaseda eno delegatsko mesto.

Delovne skupnosti v drugih občinah, v katerih je zaposlenih manj kot 30 ljudi, sestavlja celotna skupnost eno delegacijo, ki se združuje z drugimi delovnimi skupnostmi in tako združeni delegirajo delegata na sejo zbora občine v kateri so zaposleni. Morda smo prav tem delegacijam posvetili premajhno pozornost. Dogaja se, da sploh ne sodeluje njihov predstavnik na seji delegacije, ko se razpravlja o gradivu za sejo zbora.

Zbor združenega dela pri Sob

(Nadaljeva je na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

Celje je imel že 5 sej, za vsako posamezno so se delegacije po TOZD sestajale in razpravljale o gradivu. Pojavila se je celo težnja nekaterih, da bi se delegacije že za osnovno obdelavo gradiva združevale, seveda po liniji najmanjšega odpora pri tem ne gre, vsak mora gradivo predelati s svojo delegacijo, ker so specifični problemi po dejavnostih. Razprave bi na tak način zvodenele, zato tega nismo dopustili.

Delegati v konferenci delegacij (po 3 iz vsake delegacije) pa samo vsklajujejo stališča posameznih delegacij do gradiva in tako dobi delegat za sejo zbora širše obzorje. Pri samem delu se nam je pokazalo, da je delegat že temeljiteje seznanjen s problemi, če usklajujeta obe konferenci (OZD Merx ima s trg. podjetjem Center dve konferenci delegacij in tako 2 delegatska mesta v zboru združenega dela), pripombe posameznih delegacij na gradivo. Delegata dobita tako kompleksnejši pregled mnenj in pripomb, ki so izraz naše delovne sredine. Lahko trdim, da so dosedanji delegati bili temeljito pripravljene za vse seje zbora in so se tudi aktivno vključevali v razprave.

Dejstvo pa je, da je delegatski sistem že skoraj v celoti zaživel navzven, kar dokazujejo pestre in bogatejše razprave v zboru skupščine. Potrebno je doseči čimprej, da bodo povratni rezultati tudi vidni, da bomo delavce zadovoljili s tistim kar pričakujejo in si želijo. Zlasti pa, da jih bomo podrobno informi-

rali o vseh dogajanjih. Seveda ni dovolj samo oddati informacijo, potrebno jo je tudi sprejeti in vključiti v naš delovni in življenjski tok, tega se moramo vsi zavedati.

Informacije bomo še naprej posredovali preko našega »Vestnika«, ne smejo pa biti suhoparne, ampak življenjske, da bi pričeli delovni ljudje o njih vsaj razmišljati, kar je lahko že del uspeha.

Na vsakem zboru delovnih ljudi mora delegacija poročati o svojem delu — informiranost je lahko tako popolna in tudi kreiranje stališč je tako odraz večine. Delegati v svojih delovnih sredinah pa morajo sproti obveščati o dogajanju med osnovno delegatsko sredino, skupščino in obratno.

Da je informiranost delegatov na višini, sklicujemo po sejah zbora razgovore z delegatoma, ki sta nas zastopala, razpravljamo o sklepih in stališčih. Od skupščine smo zahtevali, da nam pošiljajo zapisnike sej vseh zborov ter sklepe in stališča ostalih zborov po seji, ne pa skupaj z materialom za naslednjo sejo.

Pri takem načinu dela so informacije »sveže« in kompleksnejše, sestanki pa krajši in jedrnat. Žal pa obiski ni vedno zadovoljiv.

Delegate je potrebno vsestransko seznaniti s pravicami in dolžnostmi v skupščini, predvsem pa s predpisi o delu skupščine. Dogaja se, da so predlogi delegatov zavrnjeni predvsem zaradi nepoznavanja poslovnika. Potrebno je organizirati redne sestanke z vodji delegacij. Obiski delegacij s strani skupščine so se

pokazali za izredno dobre, tako se ž ena sami seji razčistijo nekatere dileme, ki izhajajo predvsem iz premajhne seznanjenosti z delom občinske skupščine. Seja zbora pa se ne obremenjuje z razčiščevanjem vprašanj, ki so že jasna.

Na seje delegacije se vabijo strokovni in vodilni delavci, udeležba je sorazmerno slaba, šestokrat pa so odsotni tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Tudi delegati se premalo zavedajo svojih odgovornosti do družbe in svoje sredine, ki jih je izvolila. Vodja delegacije mora sodelovati na seji konference, oz. na povratnih razgovorih z delegati, pa se tudi kdo poskuša izogniti. Vsi smo delavci, vsi imamo svoje delovne obveznosti, vendar pri delu v delegaciji moramo biti dosledni. O odsotnostih in izmikanju pri delu v delegaciji bomo obveščali druž. politične organizacije, oz. predsednike DS in zbere po TOZD.

Od delegata se zahteva stalna povezanost z delovnimi ljudmi v svojem delovnem okolju. Nenehno moramo skrbeti, da se delegat in delegacije ne odtujata delovni skupnosti, kar nas lahko hitro privede nazaj do posrednega samoupravljanja, do »klasičnih« odbornikov, ki so pretežno izražali v večini primerov le svoja mnenja in stališča.

Ne smemo ostati le pri besedah, vse s papirja je treba prenesti v delovno okolje, v življenje, tako bomo uresničili željo, da bomo delegati v letu, ki je pred nami v celoti opravičili zaupanje naših sredin.

Stepišnik

Ob navalu - bistvena je obzirnost

V trgovinah — samopostrežbah — marketih je pred novim letom strašna gneča. Vsaj v Celju, pa najbrž tudi drugod! Če se kupec ni oborožil z naravnost neomajno potrpežljivostjo, so mu najkasneje v tretji vrsti pred blagajno morali pustiti živci. Čista n-orišnica!

»Poslušajte, dajte mi že vendar...«

»Tako, samo da končam.«

»Ampak, saj čakam že pol ure!«

»Oprostite, moram do kraja odtipkat.«

»Koliko časa pa bo še trajalo! Imam samo...«

»Tako!« Potem je bila stranka postrežena in je prišla na vrsto ta, ki je »čakala pol ure« in je hotela »Samo...« Ko je dobila, se je domislila, da bi potrebovala še ... in morda bi še ... Potem pa so nad blagajničarko stranke vpile »naj jim vendar že kasira, saj čakajo že pol ure...«

Drugi primer:

Blagajničarka v samopostrežbi — marketu zлага blago iz košarice na blagajniški pult in sešteva na blagajno. Kupec — mož ali ženska stoji zraven in z očmi prešteva ljudi, ki stojijo v vrsti za njim. Potem, ko blagajničarka sešteje in da kupcu listek, se kupec poglubi vanj in kontrolira, kaj je natipkala.

»Kaj je pa tole?« — »Sladkor« — »pa tole?« Blagajničarka pregleduje kup na pultu in ugotovi »makaroni« — in tako naprej. Vrsta pa čaka in raste. Ko je vse prekontrolirano (seveda bi lahko mož — »žena sproti gledal na blagajno) potegne kupec denarnico iz žepa, odšteje bankovce, drobiž pa vrže na pult tako, da se nekaj kovancev skotata

po tleh. Blagajničarka jih »mora« pobrati med papirjem in strganimi vrečkami, ki so se ji nabrala med hitenjem okrog stola. Ko sta poročunala, začne kupec počasi zlagati nakupljeno blago v torbo in vrečko.

Blagajničarka nima kam odlagati blaga od naslednje stranke. Zadaj v vrsti se pa krepijo glasovi: »Kaj pa dela ženska, da ne gre nikamor naprej?«

Saj res, in še »hvala« mu ni rekla, ko je slednjič pobral svojo robo in odšel. Itd.

Res je, da so prodajalci — blagajničarke — mesarji, sicer plačani zato, da strežejo — kasirajo, pomagajo kupcem pri izbiri, zavijanju itd. Vendar imajo blagajničarke — prodajalke — mesarji samo eno glavo in dve roki. Da je pred prazniki takšna »gneča« in »naval« po trgovinah pa niso omenjeni krivi, verjetno manj kakor kupci, prenašati pa morajo vse te »pol ure« ne samo osem — tudi več.

Stanko PISANEC

srečno '75

Statistične informacije proizvajalčeve prodajne cene v novembru

Po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko proizvajalčeve prodajne cene v novembru 1974 v primerjavi:

- s povprečjem proizvajalčevih prodajnih cen v letu 1973 za 55,6 odstotka večje (od tega največ v kemični industriji za 112,3 odstotka, lesni za 89 odstotka ter v industriji nafte za 72,3 odstotka);
- z oktobrom 1974 za 0,2 odstotka večje.

V obdobju januar-november 1974 v primerjavi z istim obdobjem leta 1973 pa so se proizvajalčeve prodajne cene povečale skupno za 32,6 odstotka (od tega v kemični industriji za 65,3 odstotka, v industriji nafte za 56,1 odstotka ter v lesni za 50,3 odstotka).

CENE NA DROBNO so se v novembru gibale takole:

- v primerjavi s povprečjem cen na drobno v SR Sloveniji v letu 1973 so porasle skupno za 40,3 odstotka, od tega cene industrijskih izdelkov za 45,1 odstotka, neživilskih za 49,8 odstotka 30,4 odstotka;
- ter cene kmetijskih pridelkov za 30,4 odstotkov;
- v primerjavi z oktobrom 1974 za 1,1 odstotka večje, v primerjavi z istim mesecem lani pa za 23,5 odstotka večje.

V obdobju enajstih mesecev letos pa so se cene na malo v primerjavi z istim obdobjem lani povečale za 26,9 odstotka; od tega cene na malo industrijskih izdelkov za 30,3 odstotka, neživilskih izdelkov za 33,8 odstotka ter kmetijskih pridelkov za 20,9 odstotka. Cene na malo so se v novembru 1974 v primerjavi z decembrom 1973 povečale za 26,5 odstotka.

ŽIVLJENJSKI STROŠKI ŠTIRIČLANSKE DRUŽINE so se v novembru 1974 gibali takole:

- v primerjavi z povprečjem leta 1973 so porasli skupno za 35,5 odstotka, od tega največ stroški kurjave in razsvetljave za 54 odstotka, prometa za 42,9 odstotka ter kulture in razvedrila za 42,1 odstotka. Stroški za hrano so se povečali za 27,6 odstotka;
- v primerjavi z mesecem oktobrom 1974 so se življenjski stroški povečali za 2,4 odstotka, od tega največ stroški hrane za 5,9 odstotka, higijene za 2,2 odstotka ter kulture za 0,9 odstotka;
- v primerjavi z novembrom 1973 so se življenjski stroški povečali za 24,5 odstotka, od tega stroški hrane za 17,8 odstotka.

V obdobju letošnjih enajstih mesecev pa so se življenjski stroški v primerjavi z istim obdobjem lani povečali za 24,1 odstotka, od tega največ stroški kurjave in razsvetljave za 56,5 odstotka, prometa za 35,5 odstotka ter higijene za 33,5 odstotka. Stroški hrane pa so se v tem obdobju zvišali za 19,1 odstotka.

FINANCE Nadomestilo stroškov strokovne ekscurzije

V 3. odstavku 7. člena zakona o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka in dohodka v TOZD (Ur. list SFRJ št. 71/72 in 5/73) je izrecno navedeno, da se iz dohodka v TOZD plačujejo tudi izdatki za strokovno izobraževanje delavcev. S svojim splošnim aktom TOZD določa oblike in način strokovnega izobraževanja svojih delavcev.

Denarna sredstva skupne porabe, oblikovana iz delitve dohodka po zaključnem računu, se uporabljajo za namene, ki jih TOZD določi v svojem splošnem aktu skladno z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi o usmerjanju delitve dohodka in rabi sredstev skupne porabe. V breme teh denarnih sredstev TOZD lahko deloma ali v celoti krije izdatke v zvezi z ekscurzijami za strokovno usposabljanje svojih delavcev. Za izplačilo teh nadomestil ni pomembno kako izvede strokovno ekscurzijo, pač pa je važno, da ima ekscurzija res strokovni značaj in da se stroški, ki jih ima TOZD, nanašajo na osebe, ki so pri njej na delu.

Pod strokovne ekscurzije po našem mnenju ni mogoče šteti potovanja doma ali v inozemstvo, ki so turističnega pomena, to je, ko so izven akcij, ki so sestavni del določenega programa strokovnega usposabljanja delavcev.

(ZSF št. 14326/1-74 z dne 26. junija 1974).

CENE ZAOKROŽENJE PRODAJNIH CEN

O zaokroževanju maloprodajnih cen vam posredujemo tolmačenje Zavoda SRS za cene, ki ga je izdal 1971. leta in se glasi:

V smislu določil 9. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o izdaji novih bankovcev in kovancev (Ur. list SFRJ št. 54/67 str. 1329) se lahko zaokrožujejo samo skupni zneski v razponu od ene do pet par tako, da se zneski do dveh par zanemarijo, zneski nad dve pari pa zaokrožajo na pet par.

V tem določilu in tudi nikjer drugje ni bilo dovoljeno zaokroževanje pri cenah.

Iz tega sledi, da so tudi razlike v cenah, dosežene z nezakonitim zaokroževanjem cen, nezakonito dosežene in dejansko pomenijo povečano stopnjo marž. Zaokroževanje velja enako za zneske blaga, ki je pod neposredno družbeno kontrolo cen, kot za zneske pri blagu, kateremu se cene oblikujejo prosto.

MEĐESEBOJNA RAZMERJA V ZDRUŽENEM DELU

Vlaganje ugovorov proti sklepom disciplinskih organov

Po določbi bivšega 2. odstavka 89. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih je delovna skupnost lahko pooblastila posameznega delavca (običajno direktorja) samo za začetek in predhodni disciplinski postopek. Glede na to določbo posamezni delavec oziroma predlagatelj uvedbe disciplinskega postopka ni mogel viagati ugovorov proti sklepom disciplinskega organa. Ta določba ne velja več; novi zakon pa v 45. členu omejuje delovno skupnost samo še na vrste ukrepov in na okvirne zastaralne roke. Zato meni Ustavno sodišče Hrvaške (odločba R/I-193 z dne 24. 5. 1974), da delavci v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu lahko pooblastijo tudi posameznega delavca oziroma individualnega poslovodnega organa v vlaganje ugovorov proti sklepom prvostopenjskega disciplinskega organa.

FINANCE

Tekstilno blago, ki je oproščeno plačila prometnega davka

V Uradnem listu SFRJ št. 3/74 je objavljena uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o povečanju, zmanjšanju oziroma odpravi stopenj temeljnega davka od prometa posameznih proizvodov, po kateri se od 17. 1. 1974 ukinja temeljni prometni davek tudi od tkanin in drugih tekstilnih izdelkov, ki so izdelani iz prediva nad 20% umetnih vlaken na bazi regenerirane celuloze ali z nad 20% sintetičnih vlaken poliakrilnih vlaken (»malon«) oziroma poliamidnih vlaken »supralen«, »supral«, »prizenit« in »ultralon« iz 8. tarifne številke tarife temeljnega prometnega davka.

Med te proizvode spadajo poleg tkanin tudi gotovi izdelki, izdelani iz tekstila in tekstilnih prediv ter drugi izdelki iz 6. odstavka 21. člena pravilnika o uporabi davčnih

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

stopenj, ki so izdelani iz tkiv, prediv ali vlaken.

Poseben republiški in občinski prometni davek se od teh proizvodov plača po stopnjah, ki so jih predpisovale zadevne družbeno politične skupnosti od prometa takih izdelkov, ki vsebujejo od 20 do 50 % navedenih vlaken, ne plača pa se od prometa blaga, ki vsebuje nad 50 % teh vlaken (30. in 31. točka 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu).

(ZSF števil. 5/1-8335/1 z dne 13. septembra 1974).

OBDAVČITEV KAŠASTIH SOKOV Z VINJAKOM

Izdelki z vinjakom (npr. takozvani hruškov sadni sok z vinjakom, kašasti jagodni sok z vinjakom, kašasti marelični sadni sok z vinjakom in kašasti breskov sadni sok z vinjakom), ki vsebujejo poleg drugega 18 % alkohola, se lahko po davčnih predpisih obravnavajo kot desertne alkoholne pijače iz 1. točke 1. odstavka 4. tarifne številke tarife temeljnega prometnega davka.

Sicer pa nakup in prodaja vinskega destilata in alkohola (etanola) urejajo določila 5. tarifne številke tarife temeljnega prometnega davka in 18. člena Pravilnika o uporabi davčnih stopenj ter o načinu evidence, (Ur. list SFRJ št. 37-72, 4-73, 13-73, 3-74 in 20-74).

(ZSF števil. 5/1-3167/1 z dne 4. oktobra 1974).

MEDSEBOJNA RAZMERJA V ZDRUŽENEM DELU

Splošni zdravstveni pogoji ob nastopu dela

Lastnost delavca v združenem delu lahko pridobi samo oseba, ki izpolnjuje splošne zdravstvene pogoje (2. odstavek 10. člena zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu). Zdravstvene pogoje ugotavlja zdravnik pristojnega zdravstvenega zavoda, ki izda zdravniško spričevalo. Organizacija združenega dela, ki sprejme delavca na delo brez dokaza o izpolnjevanju splošnih zdravstvenih pogojev, odgovarja skupnosti socialnega zavarovanja za vso škodo, ki ji je nastala zaradi zdravljenja delavca.

(Iz sodbe Višjega gospodarskega sodišča v Beogradu, PZ 881/74 z dne 28. julija 1974).

Izbira kandidata, ki izpolnjuje pogoje razpisa oz. objave

Po določbi 2. odstavka 13. člena zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu se mora opraviti izbira med prijavljenimi kandidati za razpisano ali objavljeno prosto delovno mesto, če prijavljeni kandidati izpolnjujejo pogoje iz javnega razpisa oziroma objave. Čeprav so glede te določbe različna mnenja pa zvezni upravni

organi dosledno tolmačijo, da se mora izbira opraviti v vsakem primeru, tudi če se je prijavil en sam kandidat, ki izpolnjuje pogoje razpisa oziroma objave. Takšno mnenje je dal tudi Zvezni komite za

delo in zaposlovanje pod št. 497/1-74 z dne 18. julija 1974. Po tem tolmačenju velja zgoraj omenjena določba zakona tudi za razpis delovnega mesta individualnega izvršilnega organa (direktorja).

Iz prakse sodišč

NEPOPOLNA DEKLARACIJA PRI DAJANJU ŽIVIL V PROMET

Trgovsko podjetje je v svoji prodajalni prodajalo oranžado v stekleničkah, na katerih je bila nalepljena deklaracija z vsemi predpisanimi podatki, vendar pri datumu proizvodnje ni bila navedena letnica proizvodnje. Zato je gospodarsko sodišče kaznovalo podjetje in odgovorno osebo (poslovodjo prodajalne) z denarno kaznijo. Zakon o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe (Ur. l. SFRJ, št. 71/72) namreč izrecno opredeljuje kot gospodarski prestopok tudi dajanje v promet živil z nepopolno deklaracijo. Letnica proizvodnje pa vsekakor predstavlja eno izmed bistvenih sestavin deklaracije.

(Iz sodbe Višjega gospodarskega sodišča Beograd, PKZ 967/73 z dne 16. 1. 1974.)

DAJANJE BLAGA V PROMET

Podjetje in poslovodja sta bila kaznovana zaradi gospodarskega prestopka po 1. točki 1. odstavka 20. člena zakona o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe (Ur. l. SFRJ, št. 71/72) storjenega s tem, da sta dala v promet zdravstveno oporečna živila, ki niso bila več primerna za ljudsko prehrano. Kaznovana organizacija in

odgovorni delavec sta v pritožbi proti sodbi navajala, da so bila sporna živila ločena od ostalega blaga v hladilnih prostorih priložnega skladišča in da zato niso bila v prometu. Drugostopno sodišče je pritožbo zavrnilo in potrdilo sodbo prvostopnega sodišča z utemeljitvijo: Dejstvo je, da z zakonskimi predpisi ni določeno kako naj se oddvoji blago, ki ni v prodaji; podrobnejše tudi ni predpisano, kdaj se šteje, da je blago v prometu. Glede na splošno znani način priprave blaga za prodajo in sama prodaja v prodajalnah pa je notorno, da se šteje za blago v prometu vsako blago, ki je v samopostrežnih trgovinah v prostorih, ki so dostopni kupcem ali v prostorih, kjer je faktično mogoče prodajalcu, da prodaja kupcu določeno blago. Za blago v prometu se šteje torej tisto blago, ki se v danih okolnostih objektivno lahko prodaja kupcu. Pri tem ni merodajen subjektivni namen prodajalca, da takšno blago ali prodaja ali da ga morebiti ne želi prodati zaradi higienske ali druge pomanjkljivosti. Zato je pravilen sklep prvostopnega sodišča, da je bilo sporno blago v prometu, ker je bilo v prostoru skupaj z drugim blagom, za katerega pa je neposredno, da je bilo v prodaji.

(Iz sodbe Višjega gospodarskega sodišča Vojvodine, PKZ 59/74 z dne 28. maja 1974).

Silvestrovanja

TOZD Gostinstvo Ravne prireja za Silvestrovo naslednja praznovanja:

V kavarni hotela DOM ŽELEZARJEV Ravne dne 31. 12. 1974 bodo igrali Fantje treh dolin s pevcem Jankom, vstopnina z večerjo je 250,00 din.

V restavraciji Doma železarjev bodo 31. 12. 1974 igrali Koroški kovinarji. Vstopnina — rezervacija je 60,00 din.

Dne 1. 1. 1975 bodo v kavarni Dom železarjev igrali Fantje treh dolin — vstopnina je 80,00 din, v restavraciji Doma železarjev pa bodo igrali Koroški kovinarji, vstopnina je 60,00 din.

Silvestrovanje bo tudi na Muti v Gostilni na Klancu, kjer bo godba s plesom, vstopnina je 30,00 din. Goste sperrjemajo tudi na Smu-

čarski koči, vendar je za Silvestrovo že vse zasedeno.

TOZD gostinstva in turizma Celje prireja tudi letos že tradicionalna silvestrovanja, in sicer:

V hotelu Merx bo silvestrovanje v prostorih restavracije, aperitiv bara in bara, kjer bodo gostje, ob aperitivu, svobodni izbiri jedi, darilu in prijetni zabavi, za katero bo poskrbel priznani ansambel kvartet Chorus s pevcem, silvestrovali le za 280,00 din na osebo.

V gostišu Stari grad pa bodo gostje ob bogatem silvestrovem meniju, darilu in prijetni zabavi, za katero bo poskrbel ansambel »Domuči prijatelj« silvestrovali le za 180,00 din.

Ob tej priliki želi TOZD gostinstva in turizma Celje vsem članom DO Merx — SREČNO NOVO LETO.

Mladinci pišejo

Mladinci iz Slovenj Gradca smo sklenili, da vam pošljemo kratek članek o delovanju naše MO. Kot veste smo precej, lahko bi se reklo najbolj oddaljeni od centralnega podjetja v Celju. Gotovo je, da imamo zato različna mišljenja o določenih stvareh, čeprav imamo iste interese in potrebe.

Tukaj nas je malo, le nekaj deset mladincev, ki smo združeni v MO, ki obstoja v okviru našega podjetja. Probleme, ki jih ni malo rešujemo kakor vemo in znamo, seveda ob podpori ostalih članov delovne organizacije. Prva in naša največja težava je prostor, kjer bi se lahko shajali. Do sedaj smo se zbirali v nekakšni predstobi na uravi, ki pa še zdaleč ne odgovarja temu namenu, saj nas vedno kdo moti, ali pa je zasedeno. Poleg tega bi zelo radi dobili prostor, kjer bi lahko igrali namizni tenis, šah, poslušali plošče in podobno. Lahko

bi ustanovili tudi kakšen krožek, n. pr.: foto, strelski ali kaj podobnega.

Drugič nas tare problem neaktivnosti, nezadostne zainteresiranosti in pomanjkanje discipline. Najbrž je to povezano s prvim problemom, kajti naši uspehi niso tako vidni in zato morala pada. Vendar se kljub temu shajamo, organiziramo razne proslave, igre, za praznike kot so: 8. marec, 29. november, novo leto itd. Poleg tega na sestankih rešujemo notranje krize, poslušamo predavanje o samoupravljanju, izpolnjujemo letni plan in podobno.

Zeleli bi, da bi se v Vestniku našel prostor za nekakšen mladinski kotiček, kjer bi si lahko dopisovali, sporočali razne informacije, spoznavali med seboj in s tem utrdili dokaj zrahljano vez med našimi mladinskimi organizacijami, kajti tudi mi bi radi vedeli kaj o vašem delu.

Člani mladinske organizacije Slovenj Gradec

transport in pom. obrati Celje, na l. željo

10. Brvar Jožefa, prodajalka, SP Trbovlje, TOZD Laško, na lastno željo
11. Omladič Franc, analitik, RGS-DSSS, na lastno željo
12. Pirc Jože, komisionar, skl. Krško, TOZD grosist, na lastno željo
13. Iskrač Anton, delavec, mlin Celje, TOZD grosist, na lastno željo
14. Rahtev Branko, delavec, skl. Slov. Gradec, TOZD grosist, na l. željo
15. Britovšek Ivanka, delavka, skl. Slov. Gradec, na l. željo
16. Mrak Anka, saldakontist, DSSS-RGS na lastno željo
17. Ovčak Marija, delavka, pekarna Velenje, TOZD pek. in slašč. na l. željo
18. Stritih Branko, delavec, pekarna Velenje, TOZD pek. in slašč. na lastno željo
19. Brecl Silva, slaščičarka, pek. Center, TOZD pek in slašč. na lastno željo
20. Liteneger Albert, obratovodja, Silos, TOZD grosist, na lastno željo
21. Sodin Vinko, pek. Gaberje, TOZD pek. in slašč. na lastno željo
22. Iskrač Anica, delavka, splošni sekt. DSSS, na lastno željo
23. Kukovič Edin, oddelkovodja, TOZD prodaja Šentjur, v JLA
24. Oprčekal Jože, delavec, hotel »MERX« TOZD gostinstvo Celje, na lastno željo
25. Ivanuša Olga, prodajalka, TOZD prod. Celje, MM Dolgo p. na lastno željo
26. Blazinšek Anica, MM Vojnik, prodajalka, TOZD prod. Celje, na lastno željo
27. Bukovinski Amalija, delav. SP Trbovlje, TOZD prodaja Laško, na lastno željo
28. Polajner Irena, prod. MM Ljubljana, TOZD prodaja Celje, na lastno željo
29. Prelog Jožica, prod. SP Delavska, TOZD prodaja Celje, na lastno željo
30. Jašarovič Milena, prod. MM Ljubljanska, TOZD prodaja Celje na l. željo

Kadrovske vesti

V mesecu novebru so se zaposlili:

1. Vodenik Ana-Marija, prodajalka, TOZD prodaja Celje, SP Teharje
2. Eliaš Rudolf, slaščičar, pekarna Center, TOZD pekarnice in slašč.
3. Zakeršnik Martina, prodajalka, TOZD Ruše
4. Krajger Marjan, delavec, TOZD grosist, skl. Slov. Gradec
5. Sidar Anica, prodajalka, TOZD prodaja Ravne
6. Rižnar Marija, delavka, pekarna Velenje, TOZD pekarnice in slašč.
7. Geršak Zdenka, prodajalka, TOZD prodaja Ravne
8. Podvršnik Janko, vratar-čuvaj, poslov. III, TOZD grosist
9. Iskrač Mihael, delavec, TOZD grosist, skl. Žitaric
10. Pečnik Cvetka, natakarica, Espresso Šentjur, TOZD gost. Celje
11. Fidler Angela, delavka, TOZD grosist Celje, Komerciala
12. Ferlin Ivan, delavec, pekarna Cerklje, TOZD pek. in slašč.
13. Parič Nada, delavka, pekarna Center, TOZD pek. in slašč.
14. Trbovc Jakop, mesar sekač, TOZD prodaja Šentjur
15. Plaskan Franc, šofer, TOZD transport in pomož. obrati, Celje
16. Vrtovšek Darinka, prodajalka, TOZD prodaja Slov. Gradec
17. Ravlen Milena, prodajalka, TOZD prodaja Slov. Gradec
18. Nusdorfer Vojnimir, direktor TOZD Ruše

19. Meštrovič Dinko, tehnolog-prilagodilnik, TOZD pek. in slašč.
20. Mastnak Jože, delavec, TOZD grosist, mlin Celje
21. Pirc Marjana, prodajalka, SP Trbovlje, TOZD prodaja Laško
22. Zupanc Kemo, delavec, delavnice, TOZD transport in pomož. obrati
23. Burnik Terezija, saldakontist, RGS-DSSS
24. Breznikar Konrad, elektromehaničnik, delavnice, TOZD transport in pom. obr.
25. Napret Leonida, delavka, RGS-DSSS
26. Vačun Milan, prodajalec, TOZD prodaja Ravne
27. Brezlan Anton, delavec, embalarica sladkorja, TOZD grosist
28. Klemenc Milan, prodajalec, poslovnica I. TOZD grosist

V istem času so odšli:

1. Zelič Zdravko, šofer, TOZD transport in pom. obrati, v JLA
2. Kolar Mirko, komisionar, poslovnica I. TOZD grosist, v JLA
3. Novak Alojz, mlinar, mlin Celje, TOZD grosist, v JLA
4. Sanda Vid, delavec, poslovnica I. TOZD grosist, samovoljno
5. Rozman Marija, prod. TOZD prodaja Celje, Livar Štore, na last. željo
6. Brilej Marjan, delavec, TOZD prodaja Šentjur, samovoljno
8. Koštomaj Jožica, administrator, RGS-DSSS na lastno željo
9. Podpečan Martin, šofer, TOZD

POROKE

Zakonsko zvezo so sklenili: Šketa Marija, Perger Franc, Bele Pavlina in Ribič Jožica.

Kolektiv vam želi na skupni življenjski poti mnogo sreče in osebnega zadovoljstva!

ROJSTVA

Rednak Mirku se je rodila hčerkica, Renata, Lenko Ivanu pa sinek Mitja.

Čestitamo!

TRIM

šport
za
vsakogar

SPORTNE VESTI

Mali nogomet

Lestvica II. liga

1. Železnica	13 : 2	13
2. AERO	14 : 7	9
3. Avto Celje	12 : 7	9
4. Merx	12 : 11	8
5. Savinja	7 : 7	8
6. Zična	8 : 10	4
7. Toper	7 : 14	1
8. SDK	0 : 19	— 5

Rezultati:

AERO : Merx	2 : 0
Merx : Železnica	1 : 1
Avto Celje : Merx	1 : 2
Merx : Savinja	1 : 3
Zična : Merx	1 : 2
Merx : Toper	3 : 0
SDK : Merx	0 : 3

Zastopali so nas: Ogrizek, Dackovič, Hriberšek (TOZD transport), Mežnarič, Tavčar (TOZD grosist), Zalesnik, Majcen (DS SS) Špendau, Markovič (DS SS).

Kegljanje

V mesecu novembru se je na kegljišču »Ingrad« odigralo občinsko sindikalno prvenstvo v kegljanju. Nastopalo je cca 60 ekip v borbenih partijah po osem kegljačev. Zaradi nerazumljive neresnosti nekaterih naših najboljših tekmovalcev smo nastopali nekompletni s sedmimi tekmovalci in temu primerno zasedli slabo 38. mesto. Dovoljujem si s tega mesta opozoriti vse tiste kegljače, ki redno trenirajo, na treningih dosegajo daleč najboljše rezultate, na tekme pa ne prihajajo iz neopravičenih razlogov, da njih početje ni v športnem duhu. Njihovo primitivno početje meče slabo luč na vso ekipo, saj le-ta predstavlja na tekmovanju čez 2000 članski delovni kolektiv Merx Celje. Dovoljujem si celo to, da če mislijo s takšnim obnašanjem nadaljevati, so ncaželjani in jim ne bomo dovolili sodelovati niti na rekreacijskem kegljanju.

Naše barve so zastopali: Zdravec, Gregl, Kernjavšek, Korošec,

Mlakar, Tavčar (TOZD grosist), Hrič (TOZD transport).

Jože Tavčar

OBVESTILO KEGLJAČEM

Že nekaj časa opažamo, da je udeležba na rekreativnem kegljanju v stagnaciji in nezadovoljiva. Kljub mnogim obvestilom v sleherni enoti naše OD ni vidnejših uspehov, zato je komisija za rekreacijo in šport — kegljaška sekcija sprejela sklep, da se kegljanje odvija **vsako soboto od 10. do 13. ure na Ingradu, samo še do konca tega leta.**

Kolikor se udeležba ne poveča, kljub cirkularnem obvestilu in obvestilu preko našega glasila, se rekreacijsko kegljanje za leto 1975 ukine. V programu za prihodnje leto se upošteva oz. predlaga samo še ena tura na vseh stezah za reprezentanco.

Vodja kegljaške sekcije
FOLDE KOROŠEC

ZRNA MODROSTI

Srečnega se lahko počuti samo tisti, ki ne ve, zakaj ga je obiskala sreča.

Noben napor ne utruji človeka tako kakor brezdelje in pohajkovanje.

Življenje nas kuje, da postanemo trdi, in mehča, da postanemo voljni.

Izkustvo ni tisto, kar doživimo marveč tisto, kar se iz doživetega naučimo.

Biblija pripoveduje, da je Bog ustvaril svet v šestih dneh. Mogoče je res bilo tako, ker je delal sam, brez nasprotnikov in zaplotnikov.

Divjaki odganjajo sovražne duhove z udarci bobna, avtomobilisti pa prijatelje s hupanjem trobil.

Ples je za mlado dekle na moč poučna stvar, saj ji ponavlja pove, kaj bo storil moški z njo, medtem ko se moškemu niti ne sanja, kaj bo naredil.

Edina stvar, ki se pri dolgovih ne da poplačati z obroki, so obroki.

KAJ JE BANKROT

Sinček vprašuje očeta, kaj je bankrot in dobi odgovor: »Če vzamem denar iz denarnice in ga dam v žep, vtaknem prazno denarnico potem v suknjič in pustim suknjič zapleniti, to je bankrot.«

BREZ SKRBI

Mark Twain je nekoč obiskal atelje svojega prijatelja slikarja in gledal njegovo najnovejšo sliko. Nazadnje je napravil kretnjo, kot da hoče s prstom otipati naslikano pokrajino.

»Pazi, Mark!« je vzkljknil umetnik. »Slika še ni dovolj suha...« Mark Twain ga je smehljuje pomiril: »Bodi brez skrbi, saj imam rokavice!«

NA TRAMVAJU

Sprevodnik: »Tovariš, tu ne smete kaditi! Ali ne vidite, da je napisano: »Kajenje ni dovoljeno!«

Potnik: »Ko bi se človek moral vsega držati, kar je v tramvaju napisano! Kam pa pridemo? Tamle namreč piše: »Vsi na morje!«

Uredniški odbor se vsem sodelavcem zahvaljuje za sodelovanje in jih vabi še v bodoče ter želi, da bi se veselo zavrteli v novo leto 1975

Merx Vestnik

Urejuje uredniški odbor: Franjo Šarlah, Slavica Perme, Cveto Kolenc, Edo Steblovnik, Stanko Golavšek. — Odgovorni urednik Ladislav Čmer, dipl. lur — Izhaja mesečno

Tisk: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško

Naklada: 2.400 izvodov